

Mūsų Lietuva

Jornal Lituano «NOSSA LITUANIA»
DIRETOR RESPONSÁVEL
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
REDATOR: MONS. P. RAGAZINSKAS
SAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES
LAIKRAŠTIS
A D R E S A S :
AV. ZELINA, 515 - C. POSTAL 4118
SÃO PAULO
ATSKIRO NUMERIO KAINA 15,00

NR. 704 (2)

SÃO PAULO — BRASIL — 1963 M SAUSIO MĖN. — JANEIRO 12 D.

XVI METAI

40 metu nuo Klaipėdos prisijungimo prie nepriklausomos Lietuvos

1923 m. sausio mėn. 15 d. Klaipėdos krašto gyventojai sukišo ir prisijungė prie nepriklausomos Lietuvos.

Kadangi Klaipėdos krašto istorinis likimas buvo skirtingas nuo kitos Lietuvos teritorijos, tai jam buvo palikta autonomija. Kraštas tapo integraline Lietuvos teritorijos dalimi, tačiau švietimo ir ūkio srityse turėjo autonomiją. Turėjo ir krašto atskirai išrinktą seimelį, nors taip pat kaip visa Lietuvos teritorija, turėjo savo rinktus atstovus Lietuvos seime.

Klaipėda — vienintelis Lietuvos uostas, vartai į platųjį pasaulį. Šito uosto labai pavaldėjo ir už jį kovojo Lietuvos kaimynai — lenkai. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė Klaipėdos uostą modernizavo, pagerino sudėdama pagerinimo darbams daug kapitalo. Į uostą plauk

ti ir didieji pasaulio prekybiniai ir turistiniai laivai.

Dabar, kaip visa Lietuva, taip ir Klaipėdos kraštas yra rusų okupuotas. Per Klaipėdos uostą ir šiuo metu vyksta didelis judėjimas, vienas svarbiausių Rusijos prekybinių uostų. Taip pat yra svarbus strateginis punktas. Rusai čia turi savo karo povandeninių laivų bazes.

Įdomi, nors savotiškai tragiška yra Klaipėdos, jos krašto, kartu visos Prūsijos istorija. Norėdami supažindinti «M.L.» skaitytojus pradėjome spausdinti R. Valsoncko «Prūsų Lietuva». Klaipėdos kraštas ir bendrai prūsai, Lietuvos istorijoje, ypač spaudos draudimo metais yra suvaidinę didelį vaidmenį. Už tai yra įdomu su šio lietuviško krašto ir jo kultūriniais ar čia susipažinti.

32 sovietu persekiojamieji prasėsi pagalbos pas amerikiečius

Sausio 3 d. Černogorsko, Sibire, 3000 km. atstu nuo Maskvos, atvykę 32 kaimiečiai įsiveržė į JAV ambasados rūmus, papasakojo, kad jie bijosi persekiojimo, gali patekti į kalėjimus, būti atskirti nuo vaikų Černogorsko srityje esama Jehovos liudinkų, o tie kaimiečiai pasisakė esą evangelikų sektos nariai. Šeši vyrai, dvylika moterų ir 14 vaikų ambasados rūmuose išbuvo 3 valandas, prašė leisti jems išvykti į užsienį. Paaškinus, kad tai neįmano

ma be Kremliaus žinios, jie, pavaišinti ambasados tarnautojų, vėliau atvykus sovietų pareigūnams, autobusu buvo išvežti.

Visi 32 priklausė sektai, kuriuos nariai priešinosi sovietinei kolektyvizacijai, o iš tėvų reikalavo vaikų neleisti į komunistines organizacijas. Tai ne pirmoji religinių sektų narių grupė, bandžiu patekti į laisvuosius vakarus. Prieš metus sektų grupė buvo patekusi į britų ambasados rūmus.

Strateginis balansas 1963 m. prasidedant

Kaip atrodo abiejų galiūnų karinis pajėgumas 1963 m. prasidedant? Pagal neseniai Londono «Institut for Strategic Studies» paskelbtus duomenis tas pajėgumas toks:

VAKARAI — tarpkontinentinių raketų turi 450 500, vidutinio nuotolio raketų 250,

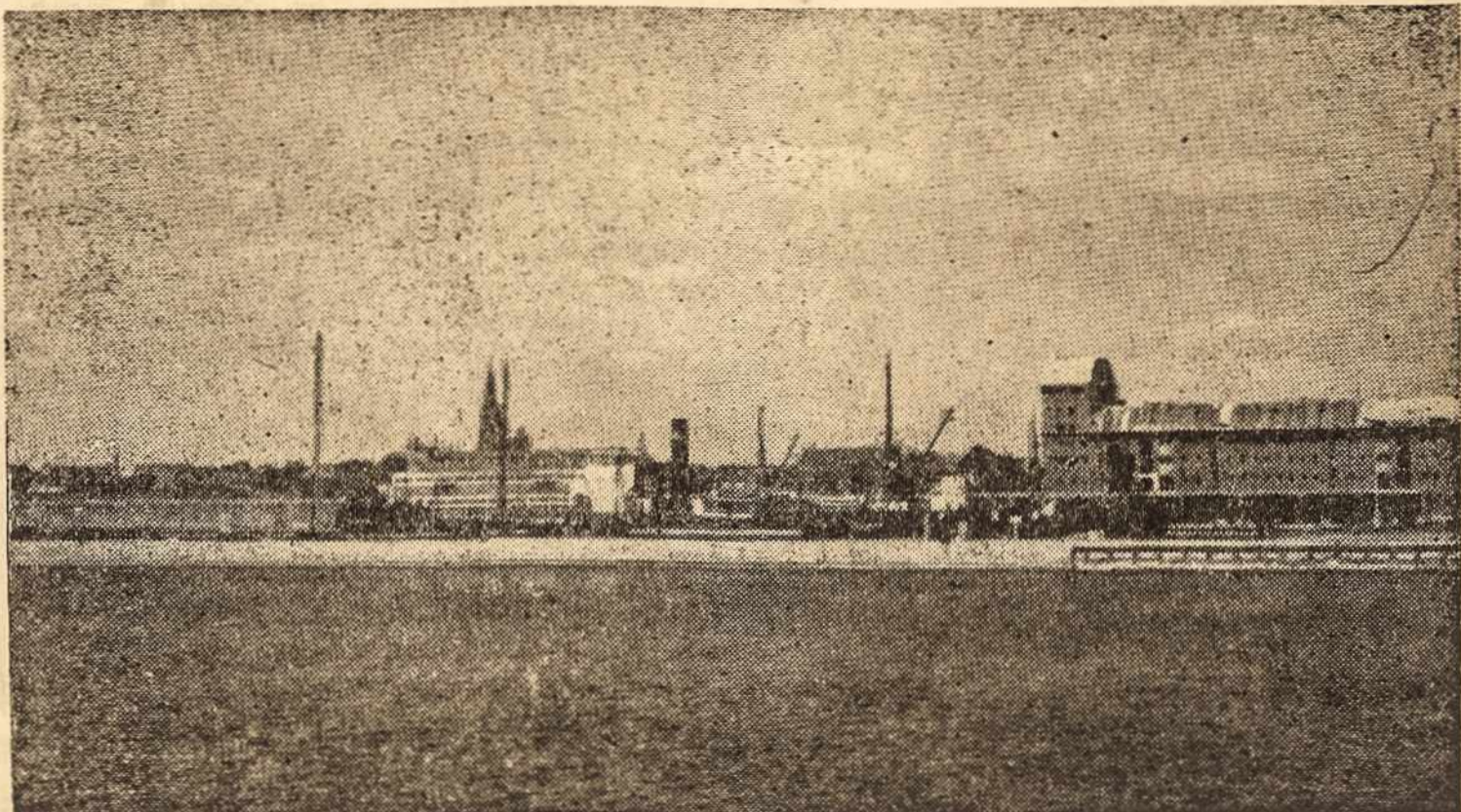
tol. skridimo bombonešių 630, vid. nuotolio bombonešių — 1630.

RYTAI — tarpkontinentinių raketų 75, vid. nuotolio raketų 700, tol. skridimo bombonešių 200, vid. nuotolio bombonešių 1.0.

tų valstybių Dipl. Misijų Vašingtone Šefai, Apaštališkasis Delegatas JAV.

MIN. ST. GIRDVAINIS
PAS POPIEŽIŲ

Lietuvos ministeris prie Šv. Sosto St. Girdvainis buvo priimtas Jo Šventenybės Popiežiaus Jono XXIII bendroje audience su kitais dipl. mi-

Klaipėdos uosto vaizdas

sijų šefais ir pateikė Šventajam Tėvui Kalėdų bei naujų metų linkėjimus Lietuvos ir savo vardu.

H. GAITSKELL PAPRAŠYTAS REIKALAUTI LAISVĖS LIETUVAI

Ryšium su britų Darbo Partijos vadovo Hugh Gaitskell kelione į Maskvą, Lietuvių Socialdemokratų Partijos egzilyje vykd. komiteto vardu J. Vilčinskis, gyv. Londone, su specialiu raštu kreipėsi į Partijos vadovą, tikėdamasis, kad šis kalbėdamasis su Chr. š. čiovu, iškels seną mintį sudaryti neutralių R. Europos kraštų zoną juostą. Pirmąsą Lietuvos paverimo faktą ir tai, kad tiek darbiečiai (1945-50 m), tiek dabar, nė britų vyriausybė atsisakiusios pripažinti Pabaltijo įjungimą į Sovietų Sąjungą, Vilčinskis paprašė Gaitskellį reikalauti nepriklausomybės Pabaltijo kraštams ir juos įtraukti į neutralių kraštų zoną. Esą, tokios neutralios plačios juostos sudarymas galėtų prisidėti prie pastovios taikos Europoje.

PERRINKTAS LIETUVOS LAISVĖS KOM. PREZIDIUMAS

Gruodžio mėn. New Yorke, Lietuvos Laisvės Komitetas savo prezidiumą perrinko dar vieneriems metams. Jį sudaro: Pirmininkas — V. Sidziuskas, sekretorius — dr. A. Trimakas ir išdininkas — M. Brakas.

— CARVALHO PINTO, São Paulo gubernatorius, praeitą savaitę buvo iškvietęs respublikos prezidento, kuris jį kviečia į finansų ministerius.

Lig šiol C.P. nedavė jokio atsakymo, ar priims, ar ne prezidento kvietimą. Spaudos atstovams irgi atsisakė padaryti bet kokį pareiškimą. Jei C.P. sutiktų vadovauti finansų ar planavimo ministerijai, tai tik su sąlyga, kad galėtų turėti laisvės rankas, daryti visa, kas jo nuomone yra reikalinga krašto finansų sutvarkymui.

— Brazilijos ambasadorius Vašingtone ROBERTO CAMPOS prezidento kviečiamas, praeitą savaitę buvo atvykęs Brazilijon Ambasadoriaus nuomone, Amerikos Brazilijos santykiuose yra nereikalingo trynimosi, kuris sunkina ir ekonomines problemas išspręsti. To nesklandumo priežastis yra savotiška Brazilijos užsienio politika.

— Respublikos prezidentas J. GOULART planuoja naują ministerių kabinetą. Būsimos vyriausybės sudėtis dar nežinoma, kol kas eina tik pasitarimai.

— Guanabaro gubernatorius CARLOS LACERDA nebal savo Teisėjas jo prašo pasiaiškinti Gubernatorius dėl savo nebalsavimo paaškinio šitaip: Jis kaip gubernatorius padarė viską, kas buvo reikalinga padaryti. Tačiau kaip pilietis, vadovaudamasis savo sąžine negalėjo balsuoti, nes šis plebiscitas buvo tik rinkiminė komedija («palhaçada»). Už nebalsavimą sumokės teisejo nustatytą pabaudą.

— Brazilija gavo paskolą. Amerika šiomis dienomis Brazilijai paskolino 30 milijonų dolerių. Bet praktiškai pinigai iš Amerikos neišeis, nes jais

ŠIO «M.L.» NUMERIO LEIDĖJAI YRA MIELI SVEČIAI IŠ VAŠINGTONO.

«Lietuvių Dienų» ir «Dirvos» specialus atstovas Pietų Amerikoje, lankydamasis su Ponios São Pauly, paaukojo 10 000 kruzeirų vienam «M.L.» numeriui išleisti ir užsimokėjo prenumeratą 1963 metams.

Dėkinga «M.L.» Administracija linki Garbingiems Svečiams iš Dėdės Samo Žemės graži usių atostogų Brazilijoje ir nepamiršti su patirtais išpuščiais iš Kryžiaus Žemės pasidalinti su «Mūsų Lietuvos» skaitytojais.

Brazilija apmoka iš Amerikos perkamas prekes.

Paskolos gavimas atsiiepa ir į dolerio kainą krašto viduje doleris krūto nuo 852 ligi 750 kruzeirų.

— ARGENTINOJE parlamento rinkimai atidedami. Jie bus numatyti birželio mėn. 16 d. Vidaus reikalų ministerija pranešė, kad dar data nėra nustatyta. Argentina dar vis neišbrenda iš ekonominės ir politinės krizės.

— PERU vyriausybė praėjusią savaitę suareštavo visą eilę komunistų vadų. Vyriausybė sužinojo iš saugumo organų, kad komunistai ruošia sukilimą. Kaikuriose provincijose įvestas karo stovis.

— NEW YORKE buvo užsidegęs didžiausias pasaulio namas, 102 aukštų. Gaisras kilo 32 aukšte, bet gaisrininkai jį likvidavo. Į šį pat dangoraižį 1945 m. liepos mėn. atsimušė vienas karo lėktuvas, kuris, irgi buvo išprovokavęs gaisrą.

J. KAJECKĄ SVEIKINO PRIZ. J. F. KENNEDY IR KT.

Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga, Lietuvos Atstovas ir Ponios O. Kajeckienė gavo sveikinimus iš JAV Prezidento ir Ponios Kennedy, iš Valstybės sekr. ir Ponios Dean Rusk bei iš kitų augštųjų Valst. Departamento pareigūnų. Juos sveikino ir ki-

Okupuotoje Lietuvoje

KONFERENCIJA SU 1 000 ŽEMĖS ŪKIO SPECIALISTŲ

Gruodžio 11 d. Dotnuvoje prasidėjo, kelias dienas užtruksusi, mokslininkų konferencija, chemijos mokslo laimėjimų panaudojimo žemės ūkyje klausimais. Dalyvavo apie 1.000 žemės ūkio specialistų. Dalyviai iš klausė, žinoma, teorinių pranešimų apie šių dienų chemijos panaudojimą žemėje, apie žemės ūkio Lietuvoje aprūpinimą chemijos pramonės gaminiais.

LIETUVOS PRAMONĖ DIRBA AFRIKAI, KUBAI, MONGOLIJAI

Lietuvos ūkio tarybos, ryšių su užsieniais pareigūnais Lukoševičius gruodžio 13 d. per Vilniaus radiją pasakojo, kad daugiausia iš Lietuvos į tropinius kraštus eksportuoja ma staklių ir ypač tikslųjų prietaisų. Didelė produkcijos dalis pritaikoma tropikų klimato sąlygoms. Nuo ateinančių metų gamins eksportui: Utenos laboratorinių krosnių gamykla (tiekis Kubai, Mongolijai, Kambodžai, Irakui, Indijai), Kybartų gamykla duonos raikymo mašinėms tiekis Afganistanui ir Mongolijai, o Alytaus «Ūkmašina» gavusi užsakymą Mongolijai gaminti lyginimo presus.

NAUJA GAMYKLA LIETUVOJE

Tauragėje statoma nauja gamykla, užimanti 11 ha plotą — tai keramikinių vamzdžių gamykla. Ligšiol tie vamzdžiai buvo įvežami iš kitur. Drenažo vamzdžiai bus gaminami iš vietinio molio, o kanalizacijos vamzdžiams žaliava numatyta gabenti iš Boriūnų uolynų.

KAUNE — PER 250.000 GYV., NAUJI RAJONAI

Gruodžio mėn. vidury pas-

kelbtas Aukščė Sovieto įsakas apie Kauno m. padalinimą į administracinius rajonus. V. Komiteto pirm. Lengvinas nurodė, kad 1962 m. pabaigoje Kauno teritoriją sudarė 108 kv. km., o gyventojų buvo daugiau kaip ketvirtis milijono. Žaliakalnyje statomas naujas pramonės rajonas, jo plotas bus 6 kv. km. Statoma visa eilė gamyklų, jų didžiausia — acetatinio (dirbtino) šilko gamykla. Naujai sudaryti Lenino, Požėlos ir Panemunės rajonų vyk. komitetai, parinkti darbuotojai (dar daugiau pagausės biurokratų — E), Šalia vyk. komitetų, dar numatyti steigti įvairūs skyriai, kaip liaudies švietimo, sveikatos apsaugos ir kt.

VILNIUJE 14 LIGONINIŲ

Vilniaus radijas gruodžio 10 d. pranešė, kad Vilniuje veikia 14 ligoninių, keturi mokslinio tyrimo institutai, keli dispenseriai, vaikų tuberkuliozės sanatorija ir 8 000 vilniečių dirba medicinos įstaigose. Tačiau Vilniaus miestui tiek sveikatos įstaigų nepakanka ir Lietuvos spaudoje nuolat užkisi nusiskundimų netinkama ligonių priežiūra, slaugių, seserų ir gydytojų nesąžiningumu, apsileidimu ir pan.

LIETUVOJE VEISIAMOS IR RUSIŠKOS ŽUVYS

Šiais metais Nemune žvejai sugavo nematytą dar Lietuvoje žuvį — sterlę, prieš trejus metus atvežtą iš Obės upės. Tai erškėtinių šeimos žuvis. Specialistai jau eilę metų bando šią žuvį veisti Lietuvos vandenyse ir bandymai pavykė 1963 m. numatyta suleisti dar didelį kiekį sterlės ikrų arba lervų.

— Vilniaus universitete istorijos ir filologijos fakultete gruodžio 11 d. apgynė disertacijas: istorijos mokslų kand.

laipsniui — Stef. Čepulienė jos tema: «LKP kova už profsąjunginio judėjimo išvystymą ir vadovavimą jam Lietuvoje 1919–1926 m.» ir filologijos m. kand. laipsniui — Aleks. Šešelgis («Žemaitės raštų tekstologiniai klausimai»). Dar kitos disertacijos: Aroas Liakas — «Tarybinio teismo Lietuvoje istorijos pagrindiniai bruožai, 1918–1958», Arv. Pajuodis — «Mažmeninio prekybos tinklo vystymo klausimai Lietuvoje miestuose». Gruodžio 20 d. Kaz. Meškauskas gynė ekonomikos mokslų daktaro laipsniui disertaciją «Tarybų Lietuvos industrializavimas», jo oponentais buvo prof. dr. N. Rogozinas, dr. K. Klimentka, prof. dr. J. Bučas.

— Lietuvoje išleista «Lietuvių grafika», su 33 dailininkų 65 darbais. Surinkti darbai grafikų: B. Demkutės, R. Gimbavičiaus, V. Jurkūno, V. Kalinausko, V. Kisarausko, J. Kuzminskio, A. Makūnaitės, A. Steponavičiaus, D. Tarabilienės, B. Žilytės ir kt.

šo, neturi reikšmės; 5. techniškai administracinis nacionalizuojamų įmonių personalas įpareigojamas dirbti savo pareigose, pasireiškus sabotazo reiškiniams, kaltieji bus nubausti visu įstatymų griežtumu.

Nustatytoji tvarka pašalino savavalybę, kuri buvo pradėjusi reikštis pramonės įmonėse. Dar VII 25 prasiškimu vienai dienai po «Bankų ir stambiosios pramonės nacionalizavimo deklaracijos» priėmimo seime, spaudoje buvo paskelbta, kad patys darbininkai, be jokios sistemos ir be jokio atskiros partijos ir vyriausybės nutarimo, pradėjo perimti neti įmones, ir jiems paaiškinta, kad be specialių atitinkamų organų instrukcijų įmonės perimti neleistina.

Taip pat ir teisingumo ministeris VII 27 įspėjo darbininkus ir jų komitetus dėl savavališko įmonių, ūkių ir namų perėmimo. O profesinių

— Vilniuje paskelbta apie 1963 m. numatytą išleisti lietuvių literatūrinės kalbos gramatiką. Pirmasis tomas apims fonetiką, daiktavardį, būdvardį, skaitvardį, įvardį.

— Šiuo metu Lietuvoje dirba apie 40 mėgėjiškų kino studijų. Gruodžio 8 d. Vilniuje buvo surengta ketvirtoji kino mėgėjų filmų peržiūra. Mėgėjai ypatingai nusiskundžia sunkumais išaiškinti jų filmų kadrus.

NORI MUZIEJAUS B. VARNIŲ SEMINARIJOS RŪMUOSE

Varnių kai kurie gyventojai susirūpinę buvusiuose seminarijos rūmuose įsteigti vad. kraštotyros muziejų. Esą, tuose rūmuose mokėsi A. Strazdas, A. Vienažindys, A. Baranauskas, botanikas A. Pabrėža, gyveno ir kūrė M. Valančius, lankėsi Žemaitė, vėliau rūmai buvo susiję su 1863 m. sukilimu, dar vėliau buvusi koncentracijos stovykla, Varnių skulptorius D. Lukoševičius net diplomatinį darbą

sąjungų centro biuras įspėjo profesines sąjungas, ligi įmoniu nacionalizavime, nesilimti jokių kitų žygių, išskyrus jų apsaugą.

Įstatymą paskelbus, spaudoje pasipylė žinios apie komisarių skyrimą ir nacionalizavimo eigą VII 30. Ministrų Taryba sudarė nacionalizacijos komisiją iš laikinai einančio pramonės ministerio pareigas Ch. Alperavičiaus, valstybės kontrolės generalinio sekretoriaus J. Kalvinio ir finansų departamento direktoriaus A. Drobnio. Komisijos tikslas: a) reguliuoti ir koordinuoti įvairių ūkio sričių nacionalizacijos klausimus, b) tvirtinti ir skelbti sąrašus įvairių nacionalizuotų įmonių, bankų ir t.t., c) tvirtinti vadovaujamus organus nacionalizuotose įmonėse.

Jau rugpiučio pradžioje nacionalizacijos komisija pradėjo skelbti ilgus sąrašus nacionalizuotų bankų ir pramonės

paskyręs buv. politiniams kalinėjams. Tad, norima kuo nors atžymėti buv. laikus ir tai atlikti «kraštotyros» vardu. Ligšiol kultūros ministerija Vilniuje nutarusi vieną rūmų kambarį sutvarkyti «visuomeniniais pagrindais».

KINAI PUOLĖ BENDRAJĄ EUROPOS RINKĄ

Pasaulio komunistinių prof. sąjungų kongrese Leipcege, gruodžio 16 d. kinų delegatas Liu Šan-tsang puolė Bendrąją Europos Rinką ir visus jos šalininkus. Jo nuomone, toji Rinka siekianti įvesti kapitalistinio pasaulio hegemoniją. Kinas pasmerkė italų delegato žodžius: siekti komunistų atstovavimo B. Rinkos įstai-gose — tokie siekimai esą kenksmingi Kinų delegatams puolė ir rytų ir vakarų ūkinio suartėjimo galimybes. Vakarų kraštų stebėtojai Leipcege padarė išvadą: italams ir lenkams pasisakius už B. Rinkos privalumus darbininkijai, o kinų delegatui prieš, jau ryškėja ir skilimas pasaulinėje prof. sąjungų organizacijoje.

— Išeivija t. t. yra gyva, veikli ir ideali, kol ją gaivina tikra nesuinteresuota, karšta tėvynės meilė, kol jos pasitogėse skamba lietuvių kalba, kol jos aukščiausias žemiškas idealas — laisvoji Lietuva, kol jos gyvenimo aukščiausias šūkis — visa Lietuvai, o man, kas nuo jos atliks, pagaliau pasirinktas išeivijos metu kraštas — ne antroji tėvynė, bet tik kraštas, kuriame sustoja pasiganyti pakeliui į laisvąją tėvynę.

M. Krupavičius.

— Nuskambėjai daigeliais [plieno].

Drobių raštai vargais užausti Mes regėjom Tave Pilėnuos Mūs regėjime augai skauti.

A. Miškinis

Lietuvos Ūkio Katastrofos Pradžia

(1940 - VI - 15 — 1940 - VIII - 25)

ALBERTAS TARULIS

(tąsa)

Jis išryškino seimo deklaracijoje neaiškiai nustatytą stambiosios pramonės sąvoką, būtent: 1. nacionalizuojamos visos pramonės įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 20 darbininkų, ir tos pramonės įmonės, kurių darbininkų skaičius ne mažesnis kaip 10, bet kuriose yra varikliai, ypatin-gai svarbūs tos pramonės šakai; 2. įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 10 darbininkų, nors ir turėtų mechaniskus variklius, nenacionalizuojamos.

Tas pats įstatymas nustatė ir tvarką pramonėms nacionalizuoti: 1. pramonės ministeris kartu su valstybės kontrolierium tuojau paskiria visoms stambesnėms ir ypatin-

gai svarbioms nacionalizuojamoms įmonėms vyriausybės komisarus; visoms kitoms įmonėms komisarus skiria apskričių valdybos, susitarusios su profesinėmis sąjungomis; 2. nacionalizuojamoms įmonėms perimti sudaromos 3-5 asmenų komisijos iš pramonės ministerijos, profesinių sąjungų ir darbininkų komitetų atstovų; perėmimo komisijos dirba komisarų vadovaujamos; 3. komisarai įpareigojami užbaigti įmonių nacionalizavimą per 5 dienas nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos ir pristatyti perėmimo aktus; 4. komisarai privalo laiduoti normalų nenutrūkstamą įmonių darbą, visi įmonės savininko ar direktoriaus patvarkymai ir visi jų išduodami dokumentai, be komisaro para-

šonių.

Su pramonės nacionalizavimu buvo panašiai kaip ir su žemės reforma. Nacionalizavimą buvo įsakyta baigti per 5 dienas, vadinas, ne vėliau kaip VII 3 (pats įstatymas buvo pasirašytas VII 29, bet galiojo nuo VII 26). Tačiau tai datai praslinkus, duotame «Tiesai» pasikalbėjime, pramonės ministeris galėjo pranešti, kad «nacionalizavimas dar ne visur baigtas. Ypač jis nėra baigtas ten, kur dirba 10–20 darbininkų. Pramonės Ministerija dabar rūpinasi išgauti šių įmonių sąrašus ir kiekviena įmonė bus atskirai aptarnauta (?)».

Vargu, tačiau, ar reikėjo pramonės ministeriui rūpintis tokiais sąrašais. Mat, tokie sąrašai buvo sudarinėjami ne pramonės ministerijoje ir net ne centriniame komunistų partijos komitete. Kažin ar daug kas žino, kad tokie sąrašai buvo sudarinėjami «vneš-

AR ŽINAI KAD.

— Žuvinto ežere gulbės per kasmėt nuo 1938 m. išskyrus 1945 ir 1946 m., kada Žuvinte visi paukščiai buvo naikinami Perinčių porų kasmėt daugėja, 1956 m. perėjo 26 poros, o 1959 m. apie 50 porų.

— Nuo 1919 m. pradžios Lietuvoje ėjusioji ostmarkė buvo imta vadinti auksinu, o pfenigis skatiku. Bet nei auksinu, nei skatikų notos nebuvo išleistos: pasikeitė tik vardas, bet ne pats pinigų.

Bet dokumentuose — aktuose, algalapiuose, vekselių blaškuose ir kitur — visur jau buvo naudojami naujieji pinigų pavadinimai.

— Mirties slėnys Lietuvoje yra smėlio klonis prie Kuršių marių į pietus nuo Nidos.

Jisai iš trijų pusių yra apsuptas Parničių kopkalnių, turinčių iki 60 metrų, o vietoj net ir daugiau aukščių.

Jame neauga jokie augalai, išskyrus marių pakrantėje sausosios smilgės.

Po vokiečių prancūzų 1870-71 m. karo slėnyje buvo įsteigta prancūzų belaisvių sto vykla, kurioje išmirė daug belaisvių.

— Vėlyvą rudenį ir žiemą, kol Nemunas ir Neris nėra sustoję, juose galima matyti didelius ančių pulkus, net ir tuomet, kai vanduo neša sunkias lytis, antys vikriai plaukia tarp jų.

Kai kurios neužšalancios Lietuvos upės yra labai mėgstamos ančių. Didelės jų mėsės žiemą praleidžia Merkyje ir jo intakuose. Šventojoje, ypač apie Sartų ežerą, Ventoje, Virvytėje ir kitur.

(iš T. Ivanauko «Lietuvos paukščių»)

— Lietuvos Universitetas, įsteigtas 1922 m. vasario 16 d., savo centrą turėjo Done laičio ir Gedimino gatvių kampe Kaune.

Prūsų Lietuva

R. Valsonokas

Lietuvos valstybei besikuriant, vokiečių banga jau buvo užliejusi Pabaltijį. Kerėtės akmenį vokiečių platinai padėjo vyskupas Albertas iš Bremos, įkurdamas 1202 m. Rygos miestą. Netrukus į kuršių bei latvių kraštus, taip pat ir į estų žemes, kardininkų ordinas, ir 1225 m. visur jau vyravo jo vietininkai. Tuo pačiu laiku kita vokiečių banga, apsėmusi vakarų slavų žemes, pasiekė Prūsus.

Prūsų šalis yra buvusi sudėtinė žemė iš visos eilės sričių. Prūsų vardas yra buvęs sudėtinis tautovardis. Kilęs ne vėliau kaip IX-X amž., pietinėje šalies dalyje, pasienyje su lenkais. Ši tauta, susidėdama iš keliolikos kilčių, gyveno dideliame plote tarp Vyslos ir Nemuno. Bene galingiausi yra buvę su

Jo pirmasis rektorius buvo prof. J. Šimkus.

Universitete veikė šie fakultetai: Teologijos, Filosofijos, Evangelikų Teologijos, Humanitarinių Mokslų, Teisės, Matematikos, Gamtos, Medicinos ir Technikos.

Studentų skaičius būdavo apie 4500.

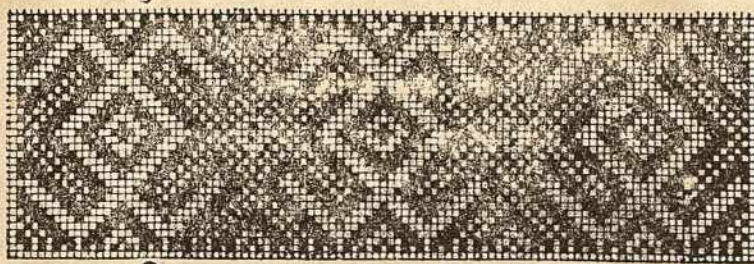
Specialių patalpų neturėdamos, Universitetas buvo išblaškytas įvairiose miesto vietose.

— Lieuvių tautai savo dvasinės kultūros — mokslo, meno ir literatūros reikalas yra toks būtinas kaip duonos kėnis. Kai mes nugirstame iš mūsų kaimynų, o ypač priešų, kad mes esame tauta, kuri neturi savos literatūros arba teturi ją labai menką, tai toks priekaištas skamba netik paneika, bet ir noru bei grasinimu mus nužudyti.

V. Mykolaitis Putinas

dūviai, gyvenę visoje dabartinėje Suvalkijoje iki Gardino rytuose ir Bugo upės pietuose. Nadruvių ir skalvių gyventa Nemuno žemupiu, sembų — Priegliaus žiotyse, o pagudėnų — lenkų pasieniu iki Osos upės. Prūsų kalba yra seniau virtusi atskira kalba, ne kaip lietuvių ir latvių. Vis dėlto prūsai lygiai, kaip kuršiai ir aukštaičiai, lengvai susikalbėdavo su žemaičiais.

X amžiaus gale prūsams teko susidurti su lenkais, kurių karalius Boleslovas Naršis 995 metais įsiveržė į jų žemes. Boleslovo pasiųstas prūsų atverstis vyskupas Adalbertas 997 m. buvo jų užmuštas. Be pasėkų liko ir visi karo žygiai, daryti Boleslovų Kreivabur

S. Nėris

☆ ☆

Paskutinis mūsų vakaras.
Širdis kaip varpas skamba neramiai.
Palydi mielą brangią vasarą,
Ir ji negrįš, negrįš jau amžinai.

Smėlėtas kelias iš pajūrio.
Su tavim eit nenuobodu.
Ir mes, palikę linksmą burį,
Keliavom tylūs vieni du.

Tyloj skambėjo mūsų žingsniai,
Tyloje skaudūs atdusiai.
Ką šiąnakt jur mums kalbėjo,
Tik aš jaučiau ir tu jautei.

Naktis juoda ir pilkas kelias,
Naktis, kaip motina gera,
Surišo drebančias mūsų širdis
Ji skausmo priesaika tyra.

nio ir Garbinuotojo. Negalėdami patys savo jėgomis vykdyti krikščionybės misijos prūsų žemėse, lenkai pasikvietė į talką vokiečius. Mozovijos kunigaikštis Konradas pakvietė kovai prieš prūsus kryžiuočių ordiną, duodamas jam kaip operatyvinę bazę, Kulno apylinkę.

Landmeisterio Hermann von Baibe vedami kryžiuočiai atsirado prūsų žemėse 1228 m. ir tu jau pradėjo kraštą Prūsams atkakliai besiginant, kryžiuočiai buvo priversti ieškoti militarinio kontakto su įsigalėjusiais šiaurėje kardininkais. Teritoriškai kryžiuočiai ir kardininkai buvo perskirti sembų, nadruvių, skalvių, kuršių ir žemaičių, kurie vargino abudu ordinus savo užpuolimais. Įvykusi 1237 m. kryžiuočių bei kardininkų ordinų unija nesumažino prūsų ir žemaičių atsparumo. Ko

vodami prieš vokiečius, sembai ir žemaičiai visad padėdavo vieni antriems, naudodamiesi keliu per skalvių žemę arba per Kuršių mares. Vokiečiai tad nutarė įvartyti tarp sembų ir žemaičių kylį. Ordino pavedamas, Eberhardt von Seyne įkūrė (1252 m.) Užutekio žiotyse Memelburgo pilį, o ties Nemunu pastatė Georgenburgo (dab. Jurbarkas) pilį. Tuo pačiu laiku lietuvių valdovas Mindaugas, apsikrikštijęs ir priėmęs iš popiežiaus Innocento IV karaliaus karūną sudarė (1253 m.) su kryžiuočiais sutartį, kuria išžadėjo prūsų bei žemaičių žemių ordino naudai. Tačiau žemaičiai, tos sutarties nepripažindami, apgulė kryžiuočių pilis ir ties Darbėnais sumušė (1260 m.) gausią jų kariuomenę. Tas žemaičių laimėjimas turėjo lemiamos istorinės reikšmės. Mindaugas, grįžęs į pagonybę ir sudaręs su rusais sąjungą prieš ordiną, ūmai likvidavo ordino krikščionybės misiją Lietuvoje, o sukilę prūsai drauge su žemaičiais bei kuršiais paėmė visas ordino pastatytas pilis ir priverstė kryžiuočius pasitraukti už Priegliaus upės.

Žemaičių pradėtas gaivalingas prūsų sukilimas truko trylikametį. Neturėdami pagalbos, prūsai galų gale buvo priversti pasiduoti. Peržengę 1274 m. Priegliaus upę, kryžiuočiai vėl įsiveržė į nadruvių, o paskum ir į skalvių žemes. Didysis prūsų karas vis dėlto truko dar iki 1283 m.

Penkiasdešimt metų nenuildami gynėsi prūsai prieš vokiečių galybę, ligi buvo priversti sudėti ginklus ir pripažinti jų vyresnybę. Paskutiniai ji buvo pavergti sudūviai. Jų dalis, nenorėdama pasiduoti vokiečiams, ištraukė į aukštųjų kraštus, kur sudarė savo sodybas ties Trakais ir Gardinu, o kiti, priėmę krikščionybę, buvo ordino perkelti į (nukelta į 4 pusl.)

torge».

«Vneštorgas» reiškia, Tarybų Sąjungos užsienio prekybos atstovybė, kuri paskutiniaisiais metais buvo įsikūrusi Kaune, Grunvaldo 10, dar liepos pradžioje pareikalavo iš finansų ministerio duoti sąrašą pramonės įmonių, kuriose dirba 10 ir daugiau darbininkų ir turi mechaninius variklius ir kuriose nėra mechaninių variklių, bet dirba 20 ir daugiau darbininkų. Drauge buvo pareikalauta ir sąrašo prekybos įmonių, kurios daro per metus daugiau kaip 150 000 litų apyvartos. Šalia adresų buvo reikalaujama ir visos eilės kitų duomenų.

Visų šituo reikalu «Vneštorgas» rūpinosi Morozov. Finansų ministeris per savo įstaičius reikalaujamus duomenis surinko ir pateikė Morozovui. Dar toli prieš Liaudies Seimo susirinkimą jie jau buvo išversti į rusų kalbą. Ci uotas VII 29 Stambiosios pramonės

nacionalizavimo įstatymas ir IX.27 Nutarimas dėl prekybos įmonių nacionalizacijos apėmė tiksliai tokias pramonės ir prekybos įmones, kuriomis dar liepos pradžioje per savo Morozovą domėjosi «Vneštorgas».

Vis dėlto seimas rado reikalo idėti į «Bankų ir stambiosios pramonės nacionalizavimo deklaraciją» tokio turinio įžangą: «Išlaisvintoji Lietuvos liaudis savo susirinkimuose ir mitinguose, Kaune, Vilniuje, Šiauliuose, Panevėžyje, kaimuose ir dvaruose, vienbalsiai pareikalavo bankų ir stambiosios pramonės nacionalizavimo. Liaudies seimas laiko šiuos reikalavimus teisėtais». Kas iš tikrųjų to reikalavo — nei rinkikams nei net seimo nariams nebuvo aiškinama.

Grįžtant dar prie pramonės nacionalizacijos, tenka pridurti, kad ji, kaip ir žemės reforma, nebuvo baigta

nei nutatytu laiku nei iki 1941.VI.22. Mat, jau Ch. Alperavičius minėtame pasikalbėjime «Tiesai» buvo pastebėjęs, kad «nacionalizavimas visur praėjo be incidentų, bet vietomis buvo per toli nueita. Ypač tai galima pasakyti apie provinciją. Sakysim, būdavo atsitikimų, kai darbininkai pašalindavo įmonininkus tokiose įmonėse, kur dirba 4-5 žmonės. Pramonės ministrijai tai kaip reikiant reaguoti ir pataisė padarytas klaidas».

Gal tai buvo ir tiesa. Tačiau vėliau reagavimo nebūdavo. Nors stambiosios pramonės nacionalizavimo įstatymas išakmiai draudė nacionalizuoti tokias pramonės įmones, kuriose dirba mažiau kaip 10 darbininkų, nors jos ir turėtų mechaninius variklius, praktikoje buvo nacionalizuojama kiekviena smulki įmonė, kuri tik turėjo kokiam nors trestui ar kombinatui

reikalingų mašinų ar pati buvo reikalinga įjungti į trestą ar kombinatą. Tokio likimo susilaukė daugybė smulkių malūnų, lentpiūvių, stalių dirbuvų, verpyklėlių ir pan. smulkių amatinių pobūdžio įmonių.

Tai patvirtina oficialūs šaltiniai 1940 m. rugpjūčio pabaigoje pramonės ministerijos planavimo skyriaus viršininkas A. Petruševičius įrodinėjo, kad nacionalizuotinių įmonių yra 589 (žiūr. Trumpa Lietuvos pramonės charakteristika nacionalizavimo metu. «Tautos Ūkis» 1940 m. 33-34 Nr.) Tuo tarpu vėliau komisarijų tarybos pirmininkas M. Gedvila, referuodamas liaudies ūkio planą 1941 metams, pranešė, kad pramonės įmonių esą nacionalizuota 902, taigi pusantro karto daugiau, negu buvo numatyta.

Daugelį smulkių pramonės ir amato įmonių palietė ne nacionalizacija, o jų varymas į gamybines arteles. Pirmo-

sios žinios apie artelių kūrimąsi pasirodė rugpjūčio pradžioje (Jonavoje). Bet tiksliai Ch. Alperavičius davė artelėms juridinį pagrindą, paruošdamas pavyzdžius kooperatinės gamybinės artelės įstatų ir steigimo taisyklių (patvirtinta VII.28). Artelės, į kurių vadovaujamas vietas beveik visus išsiskverbė žydai, sunaikino daugelį gerų amatinių lietuvių, toliau nebegalėjusių savarankiškai versis.

Varyti į arteles juridškai nebuvo sunku, nes finansų ministeris — pramonės ministeris — viet nes pramonės liaudies komisaras, pasiremdamas Nepaprastuoju metu tautos ūkiui tvarkyti įstatymo VII 29 pakeitimu pramonės įmonėse galėjo skirti administratorių arba jas sekvestruoti ir bet kam perduoti įmonę eksploatuoti.

(B. D.)

M. Krupavičius

...Ten Mūsų Tėvynė...

(tąsa)

lėgvildenę ir išanalizavę nurodytu būdu kalbamus elementus, pamatysime nustebę, kad jie patys savyje, in se, abstrakcijoje, išvilkti iš grynai tautinių formų yra visos žmonių pagrindinės vertybės — taurumas, garbingumas, laisvė, teisingumas, solidarumas, brolybė, kūrybingumas, pažinimas, moralinės ir estetiškos vertybės ir tt. ir tt. Pasirodys, kad tos vertybės yra visiems amžiams ir visoms tautoms. Suprantama, kad jos, kaip gyvos, turi pasiduoti vystymosi, valymosi ir tobulinimosi procesui. Tuo būdu auro to, kas yra tėvynė, prieinama prie to, kas yra žmoniškumas, žmogus, žmonija.

Bet tos bendrosios vertybės, jei nepaliekamos grynomis idėjomis, ir norima jas paversti tikromis vertybėmis, kurios pavidalina, formuoja ir apglėbia visą žmogaus asmenybę, turi reikštis ir konkretinis realiai esantis gyvenimo formomis. O kadangi

(atkelta iš 3 pusl.)

sembų kraštą, kur jų pėdsakai atsispindi tos vietos pavadinime — « S u d a u i s c h e r Winkel ».

Taip pasibaigę prūsų žemių užkariavimas, vieną pusšimt metų sulaukęs germanizacijos bangą ir kai vokiečiai sustojo ties Nemunu, žemaičiai ir aukštaičiai jau buvo valstybiškai tiek sustiprėję, kad galėjo patys gintis

(B. D.)

žmogus pilnutiniai pavidalina si ir formuojasi visuomenėje, tad tos formos turi būti visuo meninio charakterio, suprantama, įgyvendintos erdvėje ir laike. Tas formas pats žmogus visuomeniniai kuria. Jo tai kūrybai duoda kryptį ir turinį tos sąlygos, kuriose jo visuomenė ar bendruomenė gyvena ir dirba. Tų aukščiau sių žmogiškų vertybių įkūnijimas į gyvenimo konkretumą, jų surišimas su apribotu laiku ir erdve, jų ugdymas ir vystymas amžių bėgyje vienoj teritorijoje, sukuria nepakartojamą ir vienintelį vertybių telkinį, kuris yra vienos žmonių bendruomenės ar tautos pastangų ir darbo vaisius. Tas telkinys — tėvynė. Nieko nuostabaus, kad mums ji brangiausia vertybė, kad dėl jos esame pasiryžę mirti ir dėl jos gyventi. Ir aiškiai žinome, kad mūsų tėvynė to yra verta.

Tačiau tuo pačiu metu tos vertybės yra visos žmonijos, universalinės vertybės. Mano tėvynė yra tam tikra prasme nuosavybė visos žmonijos, mano tėvynė yra lietuviškoji forma to, kas žmonijos. Klystų tas, kas manytų, jog tai internacionalizmas. Tai tik įvairumų vienybė ar įvairumai vienybėje. Jei tos bendrosios gėrybės nerealizuotos neįkūnytos, neįremitos konkretumu, turi tik grynos idėjos reikšmės. Tačiau realizuotos gyvosios tautos, gyvojo visuomeninio organizmo savose formose jos įgyja visos žmonijos reikšmės ir vertės. Dėlto galime prisiimti graikų meną ir filosofiją, įvairių tau-

Pulgis Andriušis

Kelionė Tauragnuos

Pakalnėn, paskui vėl į kalną, o kai ties Zvanelioko vyšniomis, juodo šunio aplojamas, vėl į pakalnę suragini arklį, tai jis tesustoja prie tilto, jau Sirvydžių lauke. Net nepastebi, kaip pusėje pakalnės prašvilpi Zvanelioko daržų ribą, apsodintą berželiais ir alksniukais. Ir dėl įvairumo vienas šermukšnis, kuris pavasarį baltom žiedų kepurėm, o rudenį raudonom uogų kekėm pralinksmina vienodai žalia lapų sieną. Tai paskutiniai mūsų kaimo berželiai, alksniukai ir paskutinis šermukšnis, o po to prasideda svetimas pasaulis, kur įvažiavus pasidaro viskas vis

viena: ar augs gražiausias ažuolas, ar po juo pląsnos gražiausia peteliškė, — vis tiek ne savo, svetima.

Bet, sakau, vienu botagu pasileidus pakalnėn, nėra laiko apie tai pagalvoti ir tik, kai po ratais sudunda palaidos tilto lentos, kai arklys, atsargiai keldamas kojas, uosto skersbalkius, tuomet pajunti visą svetimumą tų pievų, kuriomis lyg perdaužta gyvatė rangosi Pavaidulio upelė. Kimsynės, panuovaliuose vilkaplaukės, bruzgai laumiai pečiui kūrėnti, susisukusios raganų šluotomis blindės.

Ir taip kairėje tęsiasi ta piktų dvasių pieva iki Stirte-

lių kalnų. Pavasarį ir rudenį visos tos velnių jodyklos paskesta vandenyje, o vasarą tiktai viksvos ir rūkštys čia subinka augti, o einant rudas vanduo čiurkši į pakilčius.

— Brrr, tegu juos kur galas! — sušerį botagu arklį, pakilęs ant kalniuko, dėkoda mas dangui, kad jis neskyrė tau čia gyventi.

Vingiuoja kelias tėkmėmis kauburėliais, šokinėja ratai, skeldami ugnį į akmenis, atkrėsdami jaknas, kol kitoj pakalnėj arklys išlygina žingsnį ties samanykščiumi, kur advento metu, akivarams apsitraukus ledeliu, einam rinkti spalgenų. O šiaip samanykščius neprieinamas, grėmingas savo tamsia karklų, šaltėkšnių ir neūžaugų berželių siena.

Viskas kas išaušo, kaip svajonės gyvos. Ar kaip džiaugsmo liepsnos, lakios ir vėlyvos — Rūtes ir žibutės ir margi jurginiai — Visa tu, nelabas likime, pamynei..

Kur, gimtoji pieva, tu želei, žydėjai, Šiandie tyrų smiltis pusto gūdūs vėjai Ir klajoklio taką, kaip našlaitės skraistę, Ilgesio ir graudžio ašaros aplaistė.

Daug trumpos gegužės buvo krauta, tverta — Giltinės aklosios kirvis šiandien keria Amžių ažuolyną, drebulę ir uosį — Motinos kalneli, tu nebežaliuosi!

tų literatūrą, romanišką ir gotišką architektūrą, galime džiaugtis Dikenso angliškumu, Čechovo rusiškumu, negrų tautiška muzika ir nustosime būti tuo, kuo esame, savimi. Tų tautinių vertybių neprisiimam egzotiškai, vertiname jose tai, kas yra bendražmogiška, bet negriškoj, prancūziškoj, vokiškoj ir angliškoj formoj, tačiau prisiimam jas, adaptuotame saviškai, lietuviškai. Prisiėmimas svetimų kultūrinių apraiškų gali būti dvejopas: jas priimti ir naudoti šalia savos tautinės kultūros. Tuomet turėsime šalutinį ne savąjį pastatą ar trisienį, bet galima ir adoptuoti, įjungti į savuosius rėmus. Jei jas prisiimsime, nesuteikdami joms lietuviškos formos ir dvasies, jos styros kaip svetimo milo lopas ant lietuviškos plonos drobės. Jei to-

kių lopų be atodairos ant savos drobės didinsim, galėsime savo tautinę kultūrą palaidoti svetimuose lapuose

Mūsų šimtmetė kova su carizmu dėl savos tėvynės laisvės ir dabartinė kova su bolševizmu tapo pasauline nuosavybe net tų žmonių ar tautų, kurie mūsų naudai nei piršū nepajudino. Bet ji, kaip kokia bakterija, po oda nematomai ir neįjuntamai prasi veržia į teisingumo jausmą, kuris nuolatos yra pamėnamas ir nuolatos vėl atgyja.

Grubi nacionalizmo klaida, vedanti prie tokio išsigimimo, kokį matėme Hitlerio nacionalsocializme ir Chruščiovo bolševizme, reiškiasi tuo, kad praranda tą bendražmogišką tautinių pasiekimų vertybės prasmę, kad absoliutizuoja savas tautines formas ir kad niekina ir trypia kitų tautų pa-

siekimus ir laimėjimus. Toks savos tautinės formos pervertimas nuveda į barbariškumą, kuris baigiasi eksterminacine politika savos tėvynės vardan. Iš tikrųjų gi tai yra savos tėvynės išdavystė, — naikinimas bendražmogiškos pasmės, jos universalinio turinio, kurį turėtų įkūnyti į savos tautinės būties formas

[[Baimė būti išveldėtai iš tėvynės, jos neturi nieko bendro su sentimentalizmu. Tai yra baimė būti išmestais į žmoniškumo paraštę. Dėlto kiekvienas žmogus turi teisės į tėvynę. Jos nieks neturi teisės iš jo atimti, kaip nieks neturi teisės atsižadėti neįžeidęs ne tik savo garbės, tėvynės teisių, teisingumo reikalavimų ir krikščioniškos moralės.

Kaip visa, kas laikina ir žemiška, taip ir žmogaus tėvynė turi paklusti esminėm pasaulio kategorijoms, turi būti erdvė ir laike. Be to ji tampa tik idėja.

Tėvynės laiko kategorija yra jos istorija. Dėlto apsigavimas būtų, kas manytų, kad galima dirbtinėmis priemonėmis atsiplėšti nuo istorijos nuotraukti jos eigą ir pradėti gyvenimą taip, lyg niekad nebūtų turėjęs praeities. Praeitis negali prapulti, be pėdsakų nuskesti negrįžtamai kokioj laiko prarajoj, negalima jos užmiršti ir išbraukti, nes ji formavo tautą ir žmogų. Ji gyvena mumyse, ji praėjo, o tačiau ji yra. Ji sukūrė charakterį, paprotį, pomėgius ir pasibaurėjimus, bendrus idealus, gyvenimo stilių ir visą dvasinę ir medžiaginę formą, kuri yra tėvynės įkūnijimu, kuri yra pati tėvynė.

«Ateitis»

(B. D.)

Už samanykščiaus ant kalno medinė cerkvė su bokštu, per kurį perkeltas geležinkelio bėglio gabalas. Per maskoliu šventės kiekvienas piemuo gali už 20 centų pamušti su plaktuku į tą bėgį. Vienas mūsų žmogus kartą sekmadienio rytą nuėjo į Sirvydžius savo arklį vaduoti, — iš nakties buvo įklydę į jų lauką, — ir maskolis jį pavaišino arbata, po to prisipykęs prašė nueiti į cerkvę paiziūrėti, kaip jie meldžiasi. Per pamokslą popas pirštu rodydamas į mūsiškį, paskutiniiais žodžiais jį iškoliojo.

— Ką gi jis kita sakys, kad pats nemoka nei skaityt, nei rašyt, — kalbėjo po to mūsų žmogus. — O visa cerkvė dvokia arkliaus prakaitu. Matai,

sentikiai eina melstis po gerų pusryčių, ir jų mokslas saoko, kad didžiausia nuodėmė laikyti garus viduriuose, nes jie užnuodija sielą.

Žyruotu keleliu kylam vis aukščiau, čia kiek praskaidrėja nuotaika, nes ir dešinėje atsiveria platesni laukai, nors, tiesą pasakius, be krūmokšnių ir žvyruobių, nieko nematai. Tai tikros blūdo vietos, kur vienas mūsų žmogus grįždamas iš Utenos, vos nesusalo, patekęs į velnio rankas: suko, suko ratu, arklys po puta tik švintant, sustingęs, išsipainiojo. Čia pat ant piliakalniuko seniai išartos dvarysčių kapinės. Gal būt, turi kažką bendra su visais tais klaidžiojimais.

(B. D.)

FABRICA DE MALHAS

Petras Šukys

gamina meniškus ir stiprius megstinukus, rubelius naujagimiams ir kit.
Rua Jundiapéba, 45, Fone : 63-4258 Vila Zelina (arti R Ibitirama ir Av. Zelina).

Lietuvi
Klauskite ir remk

LIETUVISKA PROGRAMA

kuri yra transliuojama kiekvieną sekmadienį, 14 val. per RADIO NOVE DE JULHO, trumpomis 31 metro bangomis.
Patarimus, aukas siųsti šiuo adresu. Mons. P. Ražinskis, caixa Postal 4118. São Paulo.

MALONI ŽINIĄ LIETUVIAMS

LIETUVÉ ADVOKATÉ IRENE GRITÉNAS DUODA NEMO KAMAI JURIDINES INFORMACIJAS SAVO TAUTIEČIAMS

IRENE GRITÉNAS
Advogada

ESCRITÓRIO
Praça da Sê, 323 - 10 - c/101/102
Fone 33-9951

RESIDENCIA
Rua Coelho Neto, 281
Fone: 63-3697, V. Prudente

Escritório Contábil Vila Zelina S/C Ltda.

(REGISTRADO NO C.R.C.)

RAPIDEZ — HONESTIDADE — PREÇOS MODICOS

Horário: das 8 às 19 horas

Aberturas de firmas - Encerramentos de firmas - Transferências de firmas - Contratos na Junta Comercial - Distratos na Junta Comercial - Registros de firmas na Junta Comercial - Escritas com contabilidade em geral - Escritas fiscais em geral - Contratos de locações - Cartas de fiança - Seguros de fogo - Seguros de acidentes - Requerimentos em geral - Defesas e recursos

PRAÇA SÃO JOSÉ DOS CAMPOS, 8 - SALAS 1 E 2 - FONE: 63-6005 - VILA ZELINA - SÃO PAULO

Gera kokybę, pigiau kaip kitur, greitas įteikimas, mandagus patarnavimas tikrai

ANTANO PAVILONIO INDUSTRIA DE ARTEFATOS PLASTICOS "PAVILONIS"

Rua Prof. Gustavo P. de Andrade, 884 - 902, caixa postal 4118 - Vila Zelina, Tel. 63-4130 São Paulo.

Cia yra didžiausias pasirinkimas, dideliais ir mažesniais kiekiais, įvairiausių rūšių ir spalvų guzikų ir lietsargiams dalių.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir skoningas pasiuvimas, LAURO SANDRON vyriškų rūbų

SIUVYKLOJE LAURO

Rua do Orfanato, 686, — V. Prudente — Fone 63-5294
São Paulo

Medžiaga parduodama ir išsimokėjimui
Ateikite ir įsitikinkite medžiagos ir darbo kokybe ir kaina

Casa Sprindys & Cia.

PÇA. S. JOSÉ dos CAMPOS, 1 - V. ZELINA - TEL. 63-5915

Geležies isdirbiniai ir dažai viskas elektros irengimui namu reikmens ir zaislai, ivairiausios dovanos visoms progoms.

ESCRITORIO CONTABIL NASCIMENTO

Irmãos Nascimento

REG. C.R.C. SP. Nro 1.484

Atlieka firmų atidarymus, perleidimus, komercines ir industrialines apyskaitas, sutvarko dokumentus, sudaro sutartis surašo prašymus ir kitos rūšies darbus atlieka.

Juridinis Departamentas — Nejudomo turto pardavimas
Av. Zelina, 831 — Vila Zelina — Tel. 63-7140 - S. Paulo

ALEKSAS KALINAUSKAS

Advokatas

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskitis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Residencia:
R. Joaquim Piza, 204

Raštinė:
R. 15 de Novembro, 244
[4.0 - Sala 7 - Tel. 37-0324
no 14,00 iki 18,00 val.

PRANAS & CIA. LTDA.

Madeiras em geral

SÉDE: Rua México, 98 - 9.º - sala 904 — Fone: 52 0228
"Enderço Telegrafico: «CABIUNA»
Rio de Janeiro

Serraria «ITA» — Serra dos Aimorés — Municipio de Nanque - Estado de Minas Gerais

KIRPIMO IR SIUVIMO MOKYKLA

"SOFIJA"

Mokina kirpimo siuvimo, madų mode lių braižybos ir pritaikomojo meno.

Paruošia siuvimo ir kirpimo mokytojas valdiškiems egzaminams (habilitação)

Mokykla turi visas valdiškas teises yra registruota «Departamento do Ensino Profissional»

Pamokos vyksta vakarais

- Užsirašyti pas mokyklos direktorę Sofiją Misiukaite -
Rua da Graça, 381 — casa 6 — Bom Retiro

VIENTELIAI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA

IRMĖS CARRIERI LTDA

Lindoya vanduo yra gerai žinomas gėrimas kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

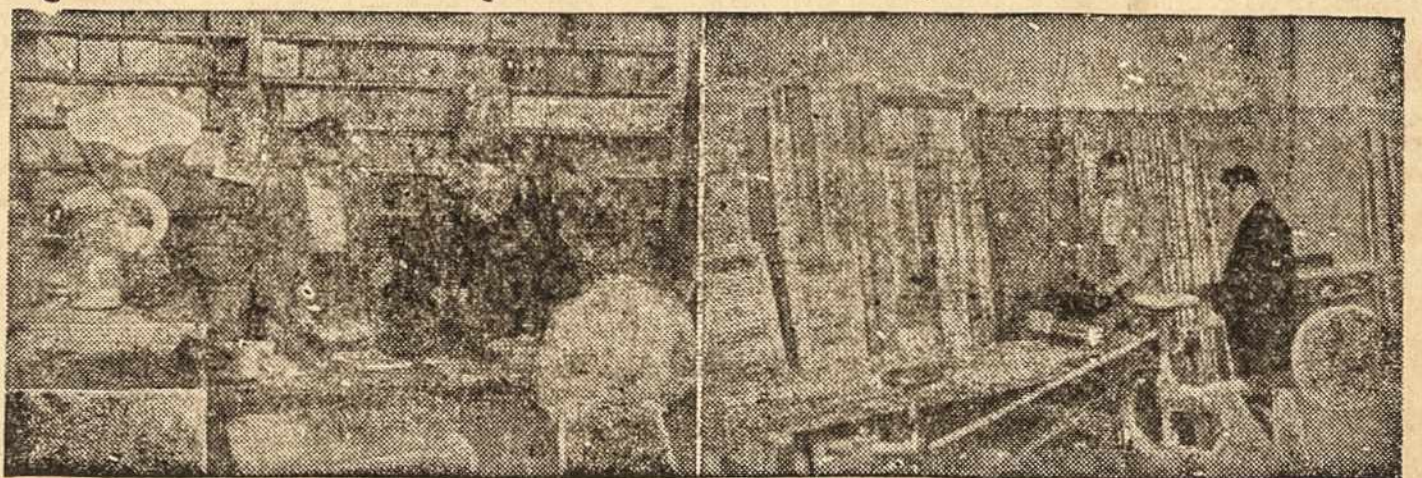
Rua Dino Bueno, 795 a 835
Telefones: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967 — SÃO PAULO

Statybos medžiagos sandėlis ir įvairių geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių krautuvė tikrai pas

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

(RUA COSTA BARROS, 34-C TEL. 63-3285 VILA ALPINA

LIETUVIŠKŲ PAMALDŲ KALENDORIUS

Pirmą mėnesio sekmadienį:
Parque das Nações 10 val.
Casa Verde, 17,15 val.

Antrą:

Jaçana klierikų kopl. 7,45 val.
Bom Retire, 10 val.
Utinga 18,00 val.,

Trečią:

Agua Rasa 8 val.;
Moinho Velho 11 val.,
Lapa 16 val.,

Ketvirtą:

Vila Guilhermine 17 val.
Paskutinį:
Vila Anastacio 8,30 val.,

LIETUVIŠKŲ PROGRAMOS TRANSLIACIJOS

(Lietuvos laiku)

VATIKANO RADIJAS

Kasdien 20,15 iki 20,50 val.
Sekmadieniais 10,30 iki 11
val. 19, 25: 31 ir 196 metru
bangomis.

RIO DE JANEIRO

Lietuvių radio valandėlė
«A voz da Lituania» yra transliuojama
SEKMADIENIAIS
7 val. 15 min.

SIUVÉJAS

POVILAS AMBROZEVIČIUS
Rua Inhagapi, 47 - V. Zelina
(prasideda iš Av. Zelina, 595)

AV. ZELINA, 515 — CAIXA POSTAL, 4118 — SÃO PAULO

BRANGUS TAUTIETI, ATSIMINK. KAD SAVAITRAŠTIS «MŪSŲ LIETUVA» YRA VIENTELIS LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS BRAZILIJOSJE. TAIP PAT ŽINOK, KAD JIS YRA TAVO IŠTIKIMAS DRAUGAS, PATARĖJAS IR GYNĖJAS. TO DĖL KIEKVIENAS SAMONIN GAS LIETUVIS SKAITO, PLATA IR PRENUMERUOJA «MŪSŲ LIETUVĄ».

Prenumeratoriai užsimokėję už 1963 metus:

Adv. Irenė Gritėnas 2.000 cr., Evaldas Petraitis 1.000 cr., Antanas Skrebys 1.000 cr., Mykolas Krutulyš 1.000 cr., Juozas Masiulis 1.000 cr., Kazys Skarupskas 1.000 cr., Antanas Butkus 1.000 cr.; Jonas Vitkauskas 1.500 cr.; Motiejus Veiveris 1.000 cr., Juozas Valavičius 1.000 cr., Elena Vaičuckienė 1.500 cr., Juozas Jodelis 1.000 cr., Juozas Šiaudžionis 1.000 cr.

— ATLIKITE SAVO LIETUVIŠKĄ PAREIGĄ, ĮTEIKITE SAVO AUKĄ JAUNIMO NAMŲ STATYBAI.

PRANEŠIMAS.

Lietuvių Sąjungos Brazilijoje Valdyba praneša, kad 1963 m. sausio mėn. 13 d. 3 val. p.p. įvyks visuotinis narių susirinkimas Vila Belos rūmuose.

Visų tikrųjų narių dalyvavimas būtinas.

Nustatytu laiku nesusirinkus kvorumui, praėjus pusvalandžiui, bus skelbiama antras narių susirinkimas ir skaitysis teisėtu bent kuriam narių skaičiui dalyvaujant.

LSB. VALDYBA.

— VASARIO 16-TOS minėjime šiais metais (vasario 17) pakviesta kalbėti São Paulo parlamento vice pirmininkė deputatė MARIA CONCEIÇÃO DA COSTA NEVES. Ji dažnai kalba televizijoje ir ypač išgarsėjo savo pranešimais per televiziją ir radiją apie gyvenimą Sovietų Sąjungoje, kurią ji yra aplankiusi.

— PAMALDOS Lietuvos nepriklausomybės 45 metų šventės proga, São Paulo katedroje bus vasario 16 d. 18.30 val., kurias laikys J. E. Dom Antonio Macedo.

NORINČIŲ VYKTI Į ANTRĄ PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESĄ MONTEVIDEO, DĖMESIUI

Kaip jau yra žinoma, Urugvajaus sostinėje, Montevideo mieste, vasario 24-26 dienomis vyksta Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas. Norintieji vykti kartu su ruošiamą ekskursija privalo iki 20 d. sausio užsirašyti pas Nijolę Vinkšnaitytę arba pr. P. Ražaišką. Kelionė autobusu, į ten ir atgal kainuos apie Cr \$ 15.000,00.

— ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ susirinkimas posėdis, vasario 16 tos minėjimo bei kitais reikalais yra šaukiamas sausio mėn. 18 d. 20 val., ateinančią penktadienį, Vila Zelinoje.

— JUOZAS JUODGUDIS praneša, kad už A. A. žmonos Onos tijų metų mirties su kakties proga, šv. mišios bus

16 d. sausio, 7 val. Vila Zelinos parapijos bažnyčioje. Giminės ir pažįstamus prašo pamaldose dalyvauti.

— ŠV. JUOZAPŲ VYRŲ BROLIJOS narių susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, tuoj po sumos, Vila Zelinoje, mokyklos patalpose.

— Misijonierius Tėvas Bruzikas iš Montevideo į São Paulo grįžta šį šeštadienį.

— Laiškai: Br. L. Matelionui, A. Lazdauskui, I. Šimonytei, V. Pundzevičiui, V. Kutkai, H. Šimonytei, V. Bogar, H. Nadolskiui, Gudanavičiams D. Ruzgaitei, H. Vinokurovas, A. Sejūnui, F. Slavickaitei, J. Gudanavičiūtei, Ad. Miliauskui, P. Makuškai, O. Švitrai, L. Žukienei, J. Jurgelevičiūtei, J. Tylai, E. Antanaitienei, Bartaškienei, Br. Ajauskui, J. Stankevičiui, J. Karpavičiui, R. Lunskiui.

— Ambasadorius Roberto Campos savo pranešime industrialų susirinkime pareiškė, kad užsienio kapitalistai nepasitiki Brazilija dėl didelio pinigų kritimo. Brazilijos balansas yra suvedamas su nuostoliais. Vyriausybė daugiau išleidžia negu pajamų gauna.

— TUNISIJOJE uždare komunistų partiją dėl jų veiklos kenksmingos krašto reikalams bei saugumui.

— KUBOS reikalais Sovietų Sąjungai ir Rusijai dar ne pavyksta susitarti. Sovietai iš Kubos neatitraukė kelių tūkstančių kareivių. Nepavykus susitarti, Amerika pasilieka laisvas rankas Kubos reikale.

— Demokratinės valstybės savo kariuomenę iš Vakarų Berlyno atitrauksiančios tuomet, kai bus nugriaūtas «gėdos mūras».

— NIKITA KRUSČIOV su savo palydovais išvyko Lenkijon iš ten vyks Rytų Vokietijon, į komunistų partijos kongresą Rytų Berlyne, kuris prasidės 12 d. sausio. Sklinda

gandai, kad Kruščiovui atvykus Berlynan, susitiks su Vakarų Vokietijos ministru Konradu Adenaueriu.

— PREZ. KENNEDY, sausio mėn. 9 d. visą valandą kalbėsi su Sovietų Sąjungos ministru pirmininko pavaduotoju Kuznetsov.

— KRUSČIOVAS Naujų Metų proga sveikino POPIEŽIŲ, kuris Kruščiovui pasiuntė padėkos telegramą

— MASKVA sutinka, kad SUOMIJA būtų apčiuota atomine, vidutinio nuotolio, raketomis. Šie ginklai apsigynimo tikslams skiriami. Atrodo, kad Suomijos apginklavimas atominiais ginklais norima pavartoti kaip argumentas prieš Ameriką Kubos apginklavimo reikale.

EUROPINIO SAJUDŽIO SUSIRINKIMAS LONDONE

1962 m. gruodžio 10 d. Londone įvyko Europinio Sąjungos Centro ir Rytų Europos Komisijos susirinkimas, kuriam dalyvavo daug Vakarų Europos politikų. Iš Pabaltijo kraštų Lietuvą atstovavo Pasiuntinybės patarėjas prof. dr. J. Baltrušaitis, Estiją — Min. Torman. Susirinkime nu matyta ateinančią vasarą su rengti didelę Europėjinio maso manifestaciją Londone (kaip 1951 metais).

Suruoštime bankete tarė žodį Thomas Amery, Anglijos vyriausybės narys (aviacijos ministeris) Suvažiavimas vyko Lordų Rūmų patalpose Pirmininkavo Sir Edward Beddington Behrens, Didž. Britanijos Europėjinio Sąjungos Tarbos pirmininkas.

— 1962 m. gruodžio 8 d. Paryžiuje. France Baltique Draugijos gen. sekr. H. Montfort suruošė pietus Pabaltijo kraštų atstovų garbei. Iš prancūzų dalyvavo Parlamento narys, France Baltique garbės pirmininkas Maurice Schumann, buv. Senato vicepirmininkas Ernest Pezet, buv. senatorius ir Draugijos pirmininkas gen. Ganeval iš baltų

dalyvavo ministrai J. Baltrušaitis ir P. Pusta.

— Iki XVI amž. pradžios Panevėžys buvo tik Upytės pavieto kaimelis.

Būdamas geresnėje geografinėje padėtyje, prie vandens kelio, jis netrukus pradėjo aplenkti nepatogioje ir balotoje vietoje esančią Upytę

1518 metais į Panevėžio senamiestį jau persikėlė iš Upytės visos teismo įstaigos. Netrukus pradėjo statyti nauja miestas, pradėjo į jį keltis pirkliai ir bajorai, steigti prekybos įmones.

— Iš senųjų Lietuvos pastatų tapybos atžvilgiu pačiu turtingiausiu yra laikoma Pažaislio vienuolyno bažnyčia. Žymi dalis freskų yra kuraitalų dailininko Delbene, kuris atvyko į Lietuvą XVII amž. viduryje.

Jis dekoravo freskomis dar Vilniaus katedros šv. Kazimiro koplyčią ir Sapiegų rūmus Antakalnyje.

— Kai kurie Lietuvos miestai jau iš seno garsėjo savo tam tikrų prekių turtais.

Varniai garsėjo arklių turgais. Čia 1820 m. birželio 29-30 d. mugėje dalyvavo apie 20 000 žmonių ir buvo parduota apie 3.000 arklių. Pirklių suvažiavimas iš Vilniaus, Kauno, Rygos.

Salia arklių, stambiais kiekiais vykdavo rūkytos mėsos, grūdų ir pieno gaminių prekyba.

Trakai garsėjo grybais. Panevėžys linais ir grūdais.

— 1831 m. sukilėlių karines pajėgas Lietuvoje sudarė Gelgaudis, Chlopovskio ir Dembinskio kariniai daliniai. Atvykę iš Lenkijos, jie persikėlė ties Gelgaudiškiu per Nemuną Dalinius sudarė keliolika tūkstančių žmonių, ir jie be didesnių mūšių užėmė Kauną ir jo apylinkes.

— 1863 m., panakinus baudžiavą, Kaune buvo 24 000 gyventojų. 1897 m., per visuotinį gyventojų surašymą, mieste buvo užregistruota 71.000 gyventojų, o 1914 m. — 91.000.

— PIRK JAUNIMO NAMŲ LOTERIJOS BILETĄ, paremsi statybą ir turėsi progos laimėti labai vertingas premijas.

— VILA ZELINOS LIETUVIŲ KUNIGŲ telefonas 63-5975 Rev. Jonas Bruzikas, S. J. Igreja de São Gonçalo, Praça João Mendes, São Paulo, tel. 36 2628, Brasil.

LIETUVIS ADVOKATAS

Albertas Pavilavičius

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskritis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Av. Liberdade, 47 - 9 o Andor Res.: R. Fernando Falcão, 35 Fones: 37-0395 - 35-5650 - 33-6011 São Paulo

PRANEŠIMAS

Lankydami Romoje, Italijoje, apsistokite naujai įrengtuose Liet. Šv. Kazimiero Kolegijos svečių namuose:

«VILLA LITUANIA»

Piazza Asti 25 (Via Casalmonteferrato 33. Tel. 78.90.33, 78.00.14) ROMA — ITALIA.

Rasite jaukią aplinką, sveiką maistą ir neperdetą kainą. Pageidaujama, kad dėl apsistojimo laiko būtų susitarta iš anksto.

KOLEGIJOS VADOVYBĖ.

Visiems linkime laimingos kelionės. Bet kartais visaip atsitinka... tenka sulamdyti automobilis, ar motoras sustoja veikęs. Tokiais atvejais kviečiame pasinaudoti mūsų gerų specialistų, mandagiu ir pigiu patarnavimu:

AUTO MECANICA E FUNILARIA VINA DEL MAR

kurios savininkais yra Jonas Razulevičius ir Andrius Balčiūnas, Rua Donatarios, 49, Mooca — São Paulo Fone: 93-4486 (recados).

— Naudinga žinia Lietuviams —

Vila Albertina — Tremembé, Av. N. S. Aparecida, 204, São Paulo mieste, nuo šių metų, spalio mėnesio, veikia įvairių lietuviškų ir vietinių gėrimų fabrikas. būtent:

Guaraná, limonada, laranjada, cerejinha Gioconda Champagne, Tubaina ir vėliau lietuviškas Krupninks. Atsilankiusieji bus labai nuoširdžiai aptarnaujami ir jų pageidavimai patekinami.

ŠIO FABRIKO SAVININKAS:

LAURINAVIČIUS ANTANAS & CIA. LTDA.

Av. N. S. Aparecida, 204, Vila Albertina, São Paulo.

Lietuviškas žodis, daina ir muzika aidi tropikų padangėje iš

RADIO CLUBE SANTO ANDRÉ

ilgomis, 1495 kilociklų bangomis, kiekvieną sekmadienį devintą (21) val. vakaro. Per radijo galima pasveikinti gimtadienio, vardadienio vestuvių ir kitomis progomis.

Radijui laiškus siųsti šiuo adresu: caixa postal 4118, São Paulo. Fone: 63-5975.